

Dragoș CURELEA, Daniela CURELEA

**Contribuții la un succint istoric privind Școala de Aeronautică nr. 1
Mediaș în deceniile III-V ale secolului al XX-lea**

Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaș
During the 3th and 4th decades of the 20th Century

Dragoș CURELEA, Daniela CURELEA

"Avram Iancu" Technological Highschool, Sibiu, Romania

Technic College "Cibinium," Sibiu, Romania

Abstract. *The reconstruction of the history of this military unity/ military aviation school in Mediaș is done considering it is based on a document titled: "The report on the facilities of the Aeronautical Technical School [from Mediaș] in constructions and various arrangements for a better functioning "of 17 March 1943. Unity and at the same time elite military school - Aeronautical School no. 1 Mediaș prepared for the Union of 1918 both military masters and aviation officers.*

Romanian militar unity and at the same time elite military school - Aeronautical School no. 1 Mediaș prepared for the Union of 1918 both for military masters and aviation officers carriera. This document make referece the activities that took place in this unit-school for the period 1924-1942, being also a primary historiographical foundation for the knowledge of this military elite institution. The establishment of a Technical Aviation Military School belonged to the Department of Aeronautics, which presented to the Romanian Ministry of Defence a report in this respect registered at exit no. 5771 of 12 March 1920.

The constitutive act included a series of provisions that also referred to the teaching organization of the future military unit, the tactical reasons for its establishment and how it was to be managed, but also the rationale of this weapon in the contemporary world. On October 18th, 1920 was signed by King Ferdinand I the Loyal One, Decree no. 4117/1920 published in Official Gazette of Romania no. 169 of November 3, 1920, which legally founded the military establishment in the Pipera-Bucharest area of the School of Military Craft of Aeronautics, which was then transferred to Mediaș in Transylvania.

Keywords: Aeronautical military School, Mediaș, Elite of Romanians Aviations, Military masters and Aviation officers, Department of Romanian Aeronautics, King Ferdinand I, Mediaș.

Reconstituirea istoriei acestei unități/școli militare de aviație din Mediaș se poate face pentru intervalul pe care studiul nostru îl are în vedere pornind de la un document intitulat: „Darea de seamă asupra dotărilor Școlii Tehnice Aeronautice [din Mediaș] în construcții și diferite amenajări pentru o cât mai bună funcționare,” dataată la 17 martie 1943. Documentul acesta acoperă activitățile care au avut loc în această unitate-școală pentru perioada 1924-1942¹. Astfel apreciem că înființarea în această localitate transilvănenană a unei Școli tehnice de aviație militară a aparținut ca inițiativă și proiect Direcției Aeronautice, care a prezentat Ministerului de Război un raport înregistrat la ieșire cu nr. 5771 din 12 martie 1920. Documentul constitutiv cuprindea o serie de prevederi care se refereau la organizarea didactică a viitoarei unități militare, rațiunile tactice ale înființării acesteia, cât și modul în care trebuia să se realizeze administrarea acesteia, dar și rațiunea acestei arme în lumea contemporană. Astfel, câteva luni mai târziu, în 18 octombrie 1920 era semnat

¹ Centrul de Studii și Păstrare a Arhivelor Militare Istorice, Pitești, (în continuare vom cita prescurtat C.S.P.A.M.I.), Fond Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1, dosar nr. 235, f. 42-43.

"Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaș During the 3th and 4th decades of the 20th Century," *Astra Salvensis*, VI (2018), no. 12, p. 93-101

Înaltul Decret nr. 4117/1920 publicat în Monitorul oficial nr. 169 din 3 noiembrie 1920², care permitea constituirea în zona Pipera-București a Școlii de meseriași militari ai aeronauticii.

În cursul anului care a urmat aceastră structură școlară pentru maiștrii în aeronautică avea să fie mutată cu sediul la Mediaș în cadrul unei cazarme care purta denumirea marelui revoluționar patriot Tudor Vladimirescu, și care a aparținut până la 1918 unei unități militare de honvezi din armata austro-ungară. După alți 7 ani, Școala Tehnică a Aeronauticii³ a fost relocalată la 1 septembrie 1927 într-un spațiu administrativ nou cu o largă bază aferentă care era strict necesară⁴. Prin constituirea sa, statul român și departamentul aeronautic din Ministerul de Război a urmărit constant să formeze maiștri și subofițeri specialiști în mecanica navelor de luptă, cu rol în deservirea, întreținerea și mentenanța aparatelor militare de zbor din compunerea flotilelor române. Printre datele care făceau referire la organizarea acestei instituții militare identificăm ordinul de zi nr. 1 din 1 ianuarie 1929, care documenta statuta ordinea de bătaie a acestei școli⁵: în următoarea eșalonare:

- Comandantul unității/școlii,
- Ajutorul comandantului/aghiotant,
- Biroul de adjutantură și mobilizare,
- Administrația (administrator al) cazarmelor,
- Ofițerul cu gazele de luptă,
- Contabilul în bani pentru unitate/școală,
- Contabil în materii/intendent,
- Ofițerul cu aprovizionare în alimente, combustibili,
- Ofițer cu materialele
- Ofițer medic și birou sanitar
- Escadrilele I, II și III elevi
- Serviciul tehnic al unității/școlii;

² *Monitorul oficial* nr. 169 din 3 noiembrie 1920; C.S.P.A.M.I., Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 231, f. 111. A se vedea pe larg și studiul Doinei Anghel, *Aspecte privind organizarea și funcționarea Școlii militare tehnice de aviație nr. 1 Mediaș în perioada 1920-1953*, în (ed. Dr. Vasile Mărculeț), *Comunicări Științifice*, XV (2015), p. 127-132; http://www.aviatori.ro/articole_details.php?id=36, anonym, *Amintiri despre Școala Tehnică a Aeronauticii Mediaș*, accesat în 08.08.2017, col. 1.

³ Această instituție cu rol de școală militară pentru aviație a purtat denumirea de Școală Tehnică a Aeronauticii în perioada 1920-1945 și a pregătit cu preponderență în primele sale decenii de existență maiștrii de aviație.

⁴ Demn de remarcat este faptul că terenul necesar a fost donat Școlii Tehnice de Aeronautică de autoritățile locale ale comunității din Mediaș. Prima locație a fost o cazarmă care s-a ridicat în perioada împărătesei Maria Tereza și a aparținut unui batalion de honvezi din armata austro-ungară până în 1918.

⁵ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 235, f. 1. Itzhac Guttman Ben Avi, *Școala de Ofițeri tehnici de Aviație de la Mediaș*, în *Revista de Istorie Militară*, nr. 1-2/2010, p. 89-90.

- Serviciul atelierelor;
- Escadrila practică;
- Escadrila trupei. De făcut observația că Școala Tehnică a Aeronauticii de la Mediaș a

funcționat în această structură administrativ-organizatorică / de luptă între anii 1929-1939. În condițiile complexe care se profilau la marginile României, dar și în Europa, Școala Tehnică a Aeronauticii a avut începând din cursul lunii aprilie 1939, o nouă ordine de bătaie care corespundea mai bine noilor realități care se profilau într-un orizont de timp apropiat⁶.

Noua ordine de bătaie era:

- Comanda școlii, la acea dată comandantul a fost avitorul Eugen Pădure;
- Serviciul tehnic;
- Serviciul atelierelor;
- Secțiile I, II și III ateliere;
- Grupul de elevi tehnici aviatori;
- Escadrilele I, II și III elevi;
- Escadrila de zbor;
- Escadrila de parc;
- Escadrila depozit⁷.

În perioada guvernării militare exercitată de generalul Ion Antonescu, ca urmare a abdicării regelui Carol al II-lea și a prăbușirii granițelor statului România Mare, una dintre măsurile organizatorice adoptate a fost constituirea Școlii de ofițeri mecanici de aviație, cu sediul în cazarma medieșană Tudor Vladimirescu la data de 1 noiembrie 1940. În anul I de studii, 1940-1941, au fost înscriși la cursurile acestei forme de învățământ militar 41 elevi iar în anul al II-lea, 35 elevi. De subliniat faptul că la secția de maiștri militari pentru aviație au fost înscriși 584 elevi⁸.

La 1 aprilie 1941, cu doar câteva luni anterior intrării statului român în cel De-al Doilea Război Mondial (22 iunie 1941), ordinea de bătaie a acestei instituții militare de învățământ care forma ofițeri mecanici de aviație, dar și maiștri și subofițeri care se ocupau cu partea tehnică și întreținerea flotilelor aeriene române, era: Comanda școlii, comandant fiind comandorul Eugen Pădure; Biroul mobilizării; Biroul instrucției; Direcția de studii; Serviciul tehnic; Grupul de elevi; Escadrilele I, II, III, elevi maiștri și subofițeri mecanici de aviație; Escadrila a IV-a elevi ofițeri mecanici de aviație; Escadrila tehnică, administrativă și de instrucție; Escadrila de zbor; și următoarele servicii: trageri și armament, casierie, îmbrăcăminte, aprovizionare, grădini de zarzavat, manutanței; gaze de luptă și apărare pasivă; materialelor, cazarmării, sanitar, meteorologic, atelierelor. Această diviziune pe care am putea-o considera excesivă nu era deloc așa, ci a fost o dovadă

⁶ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 231, f. 18-19.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, f. 21.

"Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaș During the 3th and 4th decades of the 20th Century," *Astra Salvensis*, VI (2018), no. 12, p. 93-101

de ordine, organizare, atenție față de fiecare detaliu care făcea ca unitatea/școala aceasta să răspundă mai bine exigențelor de luptă aeriană în care România s-a înscris după 22 iunie 1941. Ca o dovadă a creșterii rolului și semnificației atelierelor, Serviciul ateliere s-a împărțit pe mai multe subservicii tehnice specializate astfel amintim: Secția I ateliere, Serviciul de ajustaj, dar și atelierelor: de motoare, de strungărie și fierărie, de tinichigerie și cazane, de tâmplărie, de avioane și accesorii, de tapițerie și vopsitorie, de precizie, de aparate de zbor și autosudură, de electronică și electrotehnică, Echipa baie și castelul de apă, echipa aerodrom, secția auto, și serviciul tehnic al garnizoanei, iată așadar, o diviziune tehnică care era deservită și de muncitori și maiștrii civili, dar și de subofițeri și maiștri militari, cu precădere în perioada participării la război, pe ambele fronturi, dar și după 1945⁹. La 20 mai 1941, regele Mihai, în trecere la o partidă de vânătoare organizată în zona Mediaș, a făcut o vizită Școlii Tehnice de Aeronautică, fiind însoțit de generalul Constantin Argeșanu care îndeplinea funcția de comandant al Regiunii I aeriene a României, care i-a acordat suveranului explicațiile necesare. La 13 iunie 1942, în plin război mondial, în ordinul de zi pe unitate se specifica următoarele: „progresul tehnic al aviației și practica războiului au arătat că ci 3 ani, ai cursului superior al Școlii Tehnice Aeronautice, nu sunt suficienți pentru a da o pregătire practică și teoretică suficientă viitorilor maiștri din aeronautică”¹⁰.

Se aproba, pornind de la aceste considerente ca începând din anul următor de studii durata cursului superior de pregătire a maiștrilor de aeronautică să fie majorat la 4 ani. Iar anul următor de studii, 1942-1943 a adus noi modificări în organizarea și funcționarea Școlii Tehnice de Aeronautică nr. 1 de la Mediaș. Astfel școala a fost transformată într-un liceu militar cu specific aviație cu 4 clase de curs superior față de pregătirea medie de 3 ani, luându-se atunci decizia ca practica de specialitate pentru viitorii maiștrii de aviație să fie făcută în două cicluri după cum urmează: practica de bază, constând din ajustaj, tinichigerie, strungărie și fierărie specific claselor V - VI și practica de specializare și expertizare constând din studiul și prelucrarea motoarelor, a avioanelor și a aparaturii de bord, următoarele două clase¹¹. Căpitanul inginer de aviație Grigoraș Emandache la începutul anului școlar 1942-1943, coordonatorul catedrei de învățământ din cadrul școlii amintea. „școala începe un an nou. Astăzi aviația trăiește într-o epocă cu 600 km/h. Avionul odată construit și repartizat la unități este luat în primire de ofițerul mecanic și maistrul de escadrilă”¹².

Din discursul acestui ofițer, desprindem următoarele mesaje, cu atât mai mult, considerate importante la acea data, deoarece aripile românești zburau pe

⁹ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 231, f. 24-27.

¹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 235, f. 10-11.

¹¹ *Ibidem*, f. 11; Doina Anghel, *Aspecte privind organizarea și funcționarea Școlii militare tehnice de aviație nr. 1 Mediaș*, p. 128.

¹² C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 231, f. 49.

Fontul de Est, iar viața aviatorilor depindea și de pregătirea tehnică a ofițerului mecanic, a maistrului de escadrilă și a competențelor de zbor I experienței pilotului. Pregătirea defectuoasă a cadrelor tehnice ar atrăgea după sine incapacitatea pilotului de a-și desfășura lupta, respectiv, a utiliza adecvat avionul în condiții bune, nu mai vorbim de căderea în prizonerat sau chiar pierderea vieții pilotului, a echipajului de bord și a avionului respective. Din discursul rostit în fața întregii școli și a organismelor de comandă, Gr. Emandache evidențiază care erau noile provocări ale avieticiei și ale celor care se pregăteau pentru a susține și activa în această armă de elită, progresul tehnic continuu al acestei arme, impunea celor care se pregăteau pentru aceasta o documentare permanentă, pentru a înțelege și aplica progresul tehnic, dar și prin a fi conștienți și conștientizați permanent ce s-ar putea întâmpla, dacă maiștii și corpul tehnic de la sol, ar fi depășiți de noile cunoștințe sau mai mult ar acționa în pripă, sau de mântuială. Iar ca o dovadă a faptului că școala și pregătirea erau severe și foarte riguroase, după primul semestru Comandamentul școlilor militare ordona ca familiile să fie înștiințate de faptul că elevii indisciplinați sau incompetent, cei care manifestau rea voință sau debilitate fizică și psihică urmau să fie eliminate¹³.

Cu data de 15 noiembrie 1942 în temeiul Instrucțiunilor Marelui Stat Major nr. 100.000/1942 a fost înființată tot în Mediaș, Școala de ofițeri mecanici de rezervă. Elevii acestora au fost selectați din rândurile absolvenților de licee tehnice și ai școlilor de conducători tehnici și maiștri mecanici. Cursurile erau organizate pe doi ani de studiu, iar aceia care le alegeau primeau gradul de sublocotenent mecanic de rezervă. La concursul organizat în acel an școala s-au prezentat 100 candidați însă au fost aleși doar 11 dintre aceștia¹⁴. După alte două săptămâni, la 30 noiembrie același an, Statul Major al Aerului emitea un ordin cu nr. 11498 din 30 noiembrie 1942, prin care se aproba constituirea unei secții de subofițeri tehnic de rezervă, cu un efectiv de 40 elevi, care urma să funcționeze pe lângă Școala Tehnică a Aeronauticii în Mediaș. De subliniat că în temeiul ordinului și a instrucțiunilor de serviciu, acei candidați care au fost respinși la examenul de admitere pentru a devenii ofițeri de aviație mecanici în rezervă, erau admiși de drept, în timp ce absolvenții licelor tehnice susțineau examenul de admitere. În acel an s-au prezentat 22 candidați, dintre care au fost selectați prin examinare numai 4. Cursurile erau numaide un an, materiile de predare-învățare erau aceleași cu cele care se studiau în clasa a VII-a a Școlii Tehnice de Aviație, urma apoi un an de activitate practică la diferite unități de aviație din țară, iar apoi urma examenul final de absolvire, urmat de repartizare¹⁵.

De subliniat că activitate practică a elevilor școlii la diferite unități militare de aviație din țară era recompensată în bani, care au fost folosiți atât de către elevi, cât

¹³ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1, dosar nr. 235, f. 49.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, f. 12; Doina Anghel, *Aspecte privind organizarea și funcționarea Școlii militare tehnice de aviație nr. 1 Mediaș*, p. 128.

"Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaș During the 3th and 4th decades of the 20th Century," *Astra Salvensis*, VI (2018), no. 12, p. 93-101

și în scopul dotării cu material didactic și modernizării infrastructurii școlii. Facem în acest sens câteva exemplificări: în cursul lunii martie 1943 dintr-un buget alcat de 200.000 lei a fost înzestrat Serviciu medical cu medicamente care tratau bolile de plămâni, apoi au fost luate vitamin și preparate din fier, iar dintr-un buget de 180.000 lei s-a trecut la dotarea Serviciului stomatologic cu instrumentar medical necesar, dar și cu medicamente și material din care să se asigure plombele sau construcția dentiției pentru că se aprecia ca necesară tratarea danturii în mod gratuit de către toți elevii care erau afectați. De asemenea, au fost alocați bani pentru înființarea unor biblioteci și săli de lectură, astfel încât să existe materialul necesar de studiu¹⁶. De semnalat și aprecierea de care se bucura această școală militară de aviație, de exemplu în anul 1943, când generalul de flotilă aeriană, Gheorghe Jienescu, Subsecretar de Stat al Aerului, spunea: îmi face o deosebită bucurie când o unitate de Aeronautică se prezintă în acest fel, dând toată satisfacția”. Remarcăm în continuare că la 3 aprilie 1943, Secretariatul de Stat al Aerului a ordonat, „citarea într-un ordin de zip e Aeronautică și Apărare Antiaeriană, ca exemplu, de urmat, a Școlii Tehnice a Aeronauticii, pentru că la controlul administrativ neprevestit făcut de organelle Ministerului Apărării Naționale s-a constatat o preafrumoasă administrare și gospodărie”¹⁷.

De subliniat și organizarea examenului de admitere în 20 august 1943, când la Școala de ofițeri mecanici de rezervă au fost admiși 56 candidați, iar la Școala pentru subofițerii mecanici de rezervă au intrat 30 elevi. În condițiile alianței noastre cu Germania și a participării împreună cu forțele Germaniei pe frontul din răsărit, ambele serii de elevi ale Școlii Tehnice de Aeronautică din Mediaș au fost trimise la specializare și peregionare în Germania. Conform unui ordin al Statului Major al Aerului, înregistrat cu nr. 19247/1943, aflăm faptul că toți elevii au fost echipați de Baza Regională Aviație Nr. 3¹⁸.

Dintr-un alt ordin al Secretariatului de Stat al Aerului, nr. 17923 din 18 ianuarie 1944 aflăm informații cu caracter administrativ pe care le vom expune în rândurile unui alt articol de specialitate. Reveniind însă la perioada anului 1943 aflăm din Registrul de inspecții al Școlii Tehnice de Aeronautică, faptul că inginerul comandor Nicolae Popa, consemna în urma inspecției efectuate în zilele de 29-31 mai 1943, următoarele puncte: „1. Am constatat că Școala Tehnică Mediaș menține realizările bune la același nivel ca anul trecut, a făcut eforturi enorme pentru a organiza și dota atelierele, laboratoarele, sălile de cursuri. 2. Felicit pe comandant, ajutor, director de studii, ofițeri și maiștri care au contribuit în mod deosebit la realizarea atât de frumoasă și practică în special a sălilor de fizică, radio, electricitate

¹⁶ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 235, f. 53. Școala Tehnică a Aeronauticii din Mediaș a dispus de mai multe biblioteci, una pentru cadrele didactice și biblioteci pe clasele de studiu. Fondul lor de carte era unul însemnat, atât științific, cât și beletristic.

¹⁷ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 235, f. 53-54.

¹⁸ *Ibidem*, f. 107.

și instrumente de bord, care sunt mai presus de orice laudă. 3. Școala este astăzi un model de Școală Tehnică și, cred, unică pe țară, ca organizare, dotare și funcționare. 4. Curățenie desăvârșită, ordine, colaborare cu elan și suflet, camaraderie și înțelegere perfectă a restului Școlii. Hrana minunată. Starea sanitară exemplară. 5. Comandorul inginer Istrati și camaradul meu, poate fi mândru de ceea ce a realizat în doi ani, schimbând complet fața Școlii și ajungând la aspectul de adevărată Școală Tehnică. 6. Doresc la toți să continue pe acest drum nou, cu forțe și mai mari, spre a menține o pepinieră de advărați tehnicieni”¹⁹.

Între anii 1944 – 1946, organizarea școlii poate fi dedusă din ordinea de bătaie. Astfel enumerăm componentele care alcătuiau administrativ structura școlii: Comandant, Biroul adjunctatură și informații, Ofițerul cu cifru, Biroul instrucție, Direcția de învățământ, Inspector de studii, Biblioteca, Grupul de elevi, Compania 1 elevi ofițeri, Serviciile: aprovizionare, îmbrăcăminte, manutanță, tehnic, armature-armament, materiale și combustibil, cazarmare, auto, Echipa baie și castel de apă, Compania depozit, Companiile 2, 3, 4 elevi submaștri, Grupul II Ateliere, Secția I Ateliere (atelier motor, ajustaj, strungărie și fierărie, tinichigerie și cazane), Secția II Ateliere (atelier tâmplărie, armament, accesorii, precizie, aparate de bord), Secția III Ateliere (atelier autosudură, electri, electrotehnic, armătură) și Baza Școlii și Serviciile administrative și secretariat (Mobilizare, Casierie, Secretariat, Serviciul sanitar), Plutonul de pază²⁰.

Un alt document, raportul nr. 5434 din 19 iulie 1945, înaintat de conducerea Școlii Tehnice de Aeronautică Mediaș pe adresa Subsecretariatului de Stat al Aerului aflăm că „Școala Tehnică a Aeronauticii din Mediaș devenit Școală de Aviație, Secția mecanici urmând să treacă din punctul de vedere al asigurării comenzii și administrării interne, în structura subordonată a Școlii de Aviație, Secția naviganți București, începând cu data de 15 iunie 1945²¹. La 1 septembrie 1945, Școala de Aviație s-a desființat în conformitate cu instrucțiunile speciale nr. 650 din 27.08.1945 ale Marelui Stat Major, Secția I²². acest demers se afla în strictă relație cu operațiunea de desconcentrare militară a potențialului aerian al României în condițiile în care al Doilea Război Mondial s-a finalizat în Europa încă de la începutul lunii mai 1945. Instrucțiunile ne oferă informația că Secția mecanică a Școlii de Aviație Mediaș și-a schimbat denumirea devenind Școală militară de ofițeri mecanici și maștri de aviație, urmând să rămână dislocată în Mediaș. Din aceleași instrucțiuni desprindem și ideea că „Școala militară de ofițeri mecanici și maștri de aviație va fi încadrată cu personalul și trupa fostei Școli tehnice a aeronauticii, care va păstra toate controalele fostei unități”²³.

În vara anului 1946 s-a trecut la o nouă organizare a aeronauticii din România

¹⁹ *Ibidem*, f. 91

²⁰ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1, dosar nr. 235, f. 1-5.

²¹ *Ibidem*, dosar nr. 368, f. 377; Doina Anghel, *Aspecte privind organizarea și funcționarea Școlii militare tehnice de aviație nr. 1 Mediaș*, p. 131.

²² C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1, dosar nr. 368, f. 552.

²³ *Ibidem*.

"Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaș During the 3th and 4th decades of the 20th Century," *Astra Salvensis*, VI (2018), no. 12, p. 93-101

ceea ce a avut printre altele ca rezultat și desființarea Școlii Tehnice de Aeronautică din această localitate. De subliniat o adresă emisă de comandamentul acestei unități militare din Mediaș în atenția Centrului Militar Târnava Mare din care putem afla că „Școala militară de ofițeri mecanici și maiștri de aviație” pe data de 1 iulie 1946 s-a contopit cu Centrul de instrucție al Aviației și Școala militară de ofițeri și subofițeri naviganți aviație, astfel că personalul și trupa au fost vărsate unității noi – Centrul de Instrucție al Aviației²⁴ Interesant de sublinat faptul că autoritățile comuniste au luat hotărârea ca începând din 1 noiembrie 1948, să se treacă la reînființarea Școlii Tehnice de Aviație la Mediaș, în conformitate cu ordinul nr. 6187/1948 al Ministerului Apărării Naționale - Direcția Învățământ Militar²⁵. Astfel Școala Tehnică de Aviație a fost din nou la Mediaș, fiind (re) înființată prin scindarea Școlii militare de aviație din Mediaș cu sediul în localul Secției mecanici a acesteia. Însă, se sublinia în documentul ministerial, școala se reînființa doar pentru nevoile stricte ale aeronauticii, formându-se ofițeri și maiștri mecanici avion, activând cu următoarea structură-ordine de bătaie: Comandant, Biroul de cadre, Șef de Stat Major, Biroul pregătire de luptă, Biroul Ajutor pentru organizare-mobilizare, Mănuitor documente secrete, Ofițer cu apărarea antichimică, Aparatul politic, Secția învățământ, biroul învățământ, Laboratoare, Ateliere instrucție-practică, Compania 1 elevi anul 1, Compania 2 elevi anul 2, Ajutorul Șefului școlii pentru aprovizionare, Medic și aparat sanitar, Serviciile, financiar, alimente, îmbrăcăminte, cazarmare, materiale tehnice, carburanți auto, armament-muniții, gospodărire, Compania instrucție pază, Școala maiștri aviație, Compania 1 elevi anul 1, Compania 2 elevi anul 2²⁶

În ceea ce privește sistemul aeronautic militar din România, Marele Stat Major a emis în 8 noiembrie 1949 un nou ordin cu nr. 47.981, prin care numele Școlii de Aeronautică a fost din nou schimbat, astfel noua instituție militară devenea, Școala de ofițeri tehnic de aviație, iar printre alte prevederi ale ordinului respective putem semnala ideea înființării, practice a reînființării unei Școli de maiștri pentru aviație care s-a format din companiile de elevi maiștri, dar, comparative cu situația existentă în anii anteriori, Școala de maiștri pentru aviație devenea structură/unitate subordonată Școlii de ofițeri tehnici de aviație Mediaș²⁷.

Un alt ordin emis de Marele Stat Major al Armatei Române, nr. 003.18.492 din 6 aprilie 1951 evidențiază faptul că începând cu data de 1 aprilie 1951, Școala de Ofițeri Tehnic de Aviație era mutate cu sediul de la Mediaș la Sibiu, iar spațiul localizării acestei instituții devenea cazarama nr. 796 de la Sibiu, iar același ordin prevedea printre altele și realizarea unui schimb d garnizoane și cazareme între Școala de ofițeri tehnic de aviație de la Mediaș și Școala de sergenți tehnici de

²⁴ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 627, f. 10.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond *Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1*, dosar nr. 627, f. 99-105.

²⁷ *Ibidem*, dosar nr. 432, f. 64.

aviație din Sibiu²⁸. La niciun an de la organizarea școlii din 1951, un alt ordin emis de Ministeru Forțelor Armate sub nr. 324/1952 schimba din nou, începând cu 28 martie 1952 denumirea instituției, care a devenit: Școala militară tehnică de aviație, rămânând cu aceeași structură de comandă identificată în ordinea de bătaie anterior amintită, dar cu sediul principal în Sibiu²⁹.

Cu data de 1 august 1952 s-a trecut la reorganizarea tuturor școlilor de aviație din România, Școala militară tehnică de aviație cu sediul în Sibiu a fost reorganizată, în temeiul unui document care purta denumirea de stat de organizare nr. 25/227 din 1952 fiindu-i data denumirea de Școală Tehnică de Aviație nr. 1. De asemenea, este de semnalat și ordinul Marelui Stat Major cu nr. 001.59.219/1952, care evidențiază toate metodologiile de lucru privind reorganizarea administrativă și de cadre ale acestor școli pentru aviație de pe teritoriul țării noastre.

Denumirea de Școală Tehnică de Aviație nr. 1 din Mediaș a fost cea pe care instituția a avut-o până la 22 septembrie 1955, data la care unitatea aceasta de aviație a fost desființată/practic reorganizată, în temeiul ordinului Marelui Stat Major, nr. M.N. 008938 din 22 septembrie 1955, astfel, Școala militară tehnică de aviație, care la acel moment își avea sediul la Sibiu, se desființa, operațiune administrativă desfășurându-se după cum urmează: desființarea s-a realizat într-un interval de o lună, între 15 noiembrie-15 decembrie 1953. Arhiva instituție a fost predate cu proces-verbal Școlii Tehnice de Aviație nr. 2. Localul administrativ s-a predat Regiunii a III-a militare a României, iar zestrea și dotarea materială a Școlii militare tehnice de aviație se va muta din Sibiu la Mediaș, unde se va duce la bun sfârșit toate operațiunile de lichidare a unității/școlii³⁰.

²⁸ *Ibidem*, f. 45; dosar nr. 755, f. 30; Doina Anghel, *Aspecte privind organizarea și funcționarea Școlii militare tehnice de aviație nr. 1 Mediaș*, p. 132.

²⁹ C.S.P.A.M.I., Pitești, Fond Școala Militară Tehnică de Aviație nr. 1, dosar nr. 627, f. 99-105.

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 815, f. 45.

"Contributions to a Short History of the Aeronautic School No. 1 from Mediaş
During the 3th and 4th decades of the 20th Century," *Astra Salvensis*, VI (2018), no.
12, p. 93-101